

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ. 1839.]

[ΑΡΙΘ. 26.]

Η ΠΟΛΙΣ ΚΑΛΚΟΥΤΤΑ.

ΚΑΛΚΟΥΤΤΑ, ἡ πρωτεύουσα τῆς Βεγγαλίας, καὶ ἡ ἔδρα τῆς κατὰ τὴν Ἰνδίαν ὑπερτάτης Βρετανικῆς ἀρχῆς, κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἢ ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ ποταμοῦ Οὐγγλίου*, εἰς 22° 23' Β. πλάτους, καὶ 88° 28' Ἀ. μήκους, περὶ τὰ ἑκατὸν μίλια τῆς θαλάσσης ἀπέχουσα. Ἡ τοποθεσία τῆς δὲν λογίζεται ποσῶς ὑγιεινῇ.

Καταρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ἡ Καλκούττα δὲν ἦτο παρὰ κώμη ἀσήμαντος, ἀπὸ γεωργούς κατοικουμένη. Πρῶτον κατέστησαν ἐνταῦθα ἔμπορεῖον οἱ Ἀγγλοὶ τὸ 1698· ἀλλὰ τόσον βραδέως ἠύξανεν ἡ πόλις διὰ πολλὰ ἔτη, ὥστε τὸ 1756 δὲν περιεῖχεν ὑπὲρ τὰς 70 Εὐρωπαϊκάς οἰκίας. Διὰ τὴν ὑπερασπίσκειν ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Μαχαρρατῶν, περιέσκαψαν εἰς αὐτὴν τάφρον, ἥτις ὅμως ὀλίγον ἰσχυρὴ κατὰ τῆς προσβολῆς τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Βεγγαλίας, γενομένης Ἰουνίου 1756. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὸ ἔμπορεῖον ἐγκατελείφθη ἀπὸ τὸν κυβερνήτην, τὸν στρατηγὸν, καὶ πολλοὺς ἄλλους Εὐρωπαίους ὑπουργούς καὶ παροίκους. Ἀλωθέντος δὲ τοῦ τόπου, οἱ πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ μέναντες Ἀγγλοὶ ἐκλείσθησαν εἰς μικράν τινα νησίδα φυλακὴν, λεγομένην Μέλαιναν Τρύπαν, καὶ ἀπὸ 146, οὕτω ἐγκλεισθέντας τὴν νύκτα, μόνον 23 εὐρέθησαν ζωντανοὶ τὸ πρωῒ· τοὺς λοιποὺς ἐθανάτωσεν ὁ διεφθαρμένος ἀήρ. Τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀκολούθου ἔτους, ἐφθασαν ἀπὸ Μαδράς εἰς τὸν Γάγγην πέντε πολεμικὰ πλοῖα, φέροντα μεθ' ἑαυτῶν 2400 στρατιώτας, καὶ μετὰ προσβολὴν δύο μόνον ὥρων ἀνέκτισαν τὴν Καλκούτταν.

Περὶ τὸ 1760 οἰκοδόμησαν οἱ Ἀγγλοὶ φρούριον ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Οὐγγλίου, τὸ ὁποῖον ἐκαλεσαν Φρούριον Γουλιέλμου. Κεῖται ὡς ἐν τέταρτον τοῦ μιλίου κάτω τῆς πόλεως, ἔχει δὲ ὀκτάεδρον σχῆμα· πέντε ἀπὸ τὰς πλευρᾶς, αἱ πρὸς τὴν ξηρὰν, εἶναι τακτικά· τρεῖς δὲ, εἰς τὸν ποταμὸν βλέπουσαι, ἔχουν τὰς γραμμὰς αὐτῶν παρηλλαγμένας κατὰ τοῦ τόπου τὰς περιστάσεις. Τοῦτο λογίζεται τὸ τακτικώτερα οἰκοδομημένον φρούριον εἰς τὴν Ἰνδίαν. Τὰ τείχη εἶναι μὲν χαμηλὰ, καὶ δὲν ὑπάρχουν ἐντὸς αὐτῶν παρὰ ὀλίγα οἰκοδομαί· ἀλλ' ἔχουν τσαύτην ἔκτασιν, ὥστε 10,000 ἀνδρῶν ἤθελαν χρειασθῆν διὰ νὰ τὰ προφυλάξωσιν ἀρμοδίως εἰς καιρὸν ἐφόδου. Διὰ τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ λογαριάζεται ὅτι ἐξωδεδύθησαν δύο ἑκατομμύρια λίτραι στηρλί· ναι. Τὰ κυριώτερα κανονοστάσια εὐρίσκονται πρὸς τὸν ποταμὸν, ὅθεν ὑπάρχει καὶ μεγαλήτερος κίνδυνος προσβολῆς.

Τὸ μεταξὺ τοῦ φρουρίου καὶ τῆς πόλεως διάστημα, καλούμενον ἡ Πλατεῖα, περιέχει τὸν οἶκον τοῦ κυβερνήτου, ὅστις εἶναι τὸ ὑραιότερον κτίριον τῆς Καλκούττας· συνίσταται δὲ ἀπὸ κέντρον μὲ τέσσαρας πτέρυγας, μίαν εἰς ἑκάστην γωνίαν, συνενωμένας διὰ κυκλοειδῶν περασμάτων. Τὸ κεντρικὸν οἰκοδόμημα περιέχει δύο ὑραιωτάτους θαλάμους, ἐκ τῶν ὁποίων τὸν κατώτερον, ἀπὸ μάρμαρα ἐστρωμένον, ὑποστηρίζουν στυλοὶ Δωρικοί· τὸν δὲ ἀνώτερον, χρησιμεύοντα ὡς θάλαμον χοροῦ, Ἰωνικοί. Τὰ ἰδιαίτερα δωμάτια, τὸ βουλευτήριον, καὶ ἄλλα γραφεῖα, περὶ ἔχονται εἰς τὰς πτέρυγας. Εἰς μίαν γραμμὴν μὲ τὸ κτίριον τοῦτο εἶναι σειρά μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν, μὲ ἡλιακοὺς εὐρυχωρούς.

Ἡ πόλις ἐκτείνεται τέσσαρα ἡμίσι μίλια κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ποταμοῦ· τὸ πλάτος αὐτῆς διαφέρει, ἀλλὰ κατὰ μέσον ὅρον εἶναι ἐν ἡμίσι μίλιον. Τὰ μέρη, ὅπου οἱ Εὐρωπαῖοι διατρίβουν, κατέχονται ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ εὐμόρφους χωριστάς οἰκίας, κατεσκευασμένας ἐκ πλίνθου ὀπτης, καὶ ἀσβεστωμένας ἐξωθεν, ὥστε φαίνονται ὡσάν μαρμάρινα παλάτια. Ἡ κυριώτερα τετράγωνος πλατεῖα ἔχει ἀπὸ ἑκάστην πλευρὰν 1500 ποδῶν ἔκτασιν, εἰς δὲ τὸ μέσον εὐρύχωρον δεξαμενὴν, 60 πόδας βαθεῖαν, περικυκλωμένην ἀπὸ τοῖχον καὶ κιγκλίδας, καὶ μὲ βήματα ἐσωθεν φθάνοντα ἕως εἰς τὸν πάτον. Πρό τινων χρόνων ἠνοίχθη ὁδὸς ἐξήκοντα ποδῶν πλάτους, τὸ κέντρον τῆς πόλεως διαπερνῶσα κατὰ τὴν μακροτάτην αὐτῆς διάμετρον·

* Οὐγγιός καλεῖται εἰς τῶν δύο μεγάλων κλάδων, εἰς τοὺς ὁποίους σχίζεται ὁ Γάγγης

ἔγιναν δὲ καὶ διάφοροι πλατεῖαι τετράγωνοι, αἵτινες, ὡς ἡ ἡδὴ περιγραφεῖσα, ἔχουν ἐκάστη δεξαμενὴν εἰς τὸ μέσον περικυκλωμένην ἀπὸ καταφύτους περιπάτους. Προσέτι ἐσχηματίσθη μόλος, ἀπὸ δύο ἕως τρία μίλια τὸ μήκος, ἐπὶ τῆς ὁχθῆς τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὴν πόλιν ἐκτεινόμενος. Ἐχει δὲ πολλὰς βαθμίδας, αἵτινες χρησιμεύουν καὶ διὰ τὴν ἀποβίβασιν τῶν πραγματειῶν καὶ διὰ τὴν εὐκόλυνσιν τῶν ἐντοπίων εἰς τὸ νὰ ἐκτελῶσι τὰς διατεταγμένας ὑπὸ τῆς Σρησκείας τῶν συχνὰς ἀπολούσεις.

Τὰ κυριώτερα δημόσια οἰκοδομήματα, ἐκτὸς τῆς οἰκίας τοῦ κυβερνήτου, εἶναι τὸ πολιαρχεῖον, τὰ δικαστήρια, τρεῖς Διαμαρτυρομένων ἐκκλησίαι, Λατινικὰ τινὰ παρεκκλήσια, μία Γραικικὴ καὶ μία Ἀρμενικὴ ἐκκλησία, καὶ διάφοροι Ἰνδοὶ καὶ Μωαμεθανικοὶ ναοί. Εἰς τὸ νότιον πλευρὸν τῆς πόλεως εὐρίσκεται νοσοκομεῖον καὶ φυλακή. Τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον διατρίβουν ὡς ἐπιτοπλεῖστον οἱ ἐντόπιοι, κεῖται πρὸς βορρᾶν, συνίσταται δὲ ἀπὸ ρυπαρὰς, ἀστρώτους, στενὰς ὁδοῦς· καὶ εἶναι κατ' ὅλα τὸ ἐναντίον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ μέρους. Εἰς αὐτὸ ὑπάρχουν μὲν ὀλίγαι οἰκίαι δίστεγοι ἀπὸ πλίνθον, μὲ δώματα ὡς τὰ ἰδικὰ μας· ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοικιῶν εἶναι καλύβαι ἀπὸ λάσπην, σκεπασμέναι μὲ μικρὰ κεραμίδια, ἔχουσαι δὲ τοὺς τοίχους καμωμένους ἀπὸ ψάσας καὶ βαμβοκαλάμους· ὅθεν καὶ πυρκαϊαὶ συμβαίνουν πολλάκις. Τὸ μέρος τοῦτο, καλούμενον ἡ Μέλαινα Πόλις, βρῦει ἀπὸ κατοίκους. Ὀλόκληρος ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων συμποσοῦται εἰς 625,000, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν τρίτον εἶναι Μωαμεθανοί, οἱ δ' ἐπίλοιποι σχεδὸν ἅπαντες Ἰνδοί. Οἱ Χριστιανοὶ ἀνέβαιναν τὸ 1822 εἰς 13,138· ἔκτοτε πιθανὸν ὅτι ἤξησαν. Ὑπάρχουν δὲ εἰς τὴν Καλκούτταν καὶ ὀλίγοι Σῖναι, καὶ ἄλλων Σρησκειῶν τῆς Ἰνδίας ὁπαδοί. Τὰ περίχωρα τῆς πόλεως ταύτης εἶναι πολυανθρωπώτατα· καθήμεραν εἰσέρχονται εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὰ προάστεια καὶ ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸν μέρος τοῦ ποταμοῦ ὑπὲρ τὰς 100,000 ἀνδρῶπων.

Τόσον ἄνδρος εἶναι ἡ γῆ ἐντὸς καὶ πέριξ τῆς Καλκούττας, ὥστε διατρυπήσαντες εἰς βάθος 140 ποδῶν, δὲν ἤυραν οὐδεμίαν πηγὴν. Πολλοὶ κορμοὶ δένδρων ἀνεκαλύφθησαν 60 πόδας ὑπὸ τὴν ἐπιφανείαν, ἰστάμενοι ὄρθιοι, μὲ τὰς ρίζας καὶ τοὺς κλάδους αὐτῶν ἐντελεῖς. Λεπτὰ στρώματα ἀνδρακος καὶ γαλανοῦ πηλοῦ εὐρέθησαν 50 ἕως 60 πόδας ὑποκάτω τῆς ἐπιφανείας.

Ὅλον σχεδὸν τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Βεγγαλίας ἐνεργεῖται εἰς τὴν Καλκούτταν, ὅπου καὶ τὰ μεγαλῆτερα ἐμπορικὰ πλοῖα ἀναβαίνουν διὰ τοῦ ποταμοῦ, ὅστις ἔχει ἐνὸς μιλίου πλάτος εἰς καιρὸν πλημμύρας. Εἰς τὴν Κίναν ἐξάγεται ἀπὸ τὴν Καλκούτταν μεγίστη ποσότης ὀπίου, ὡς καὶ νίτρον, μαργαρίται, κοράλιον, καὶ ὀρύzion, ἀντὶ τῶν ὁποίων λαμβάνεται ἄργυρος. Τὸ μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἐμπόριον περιλαμβάνει πάμπολλα

εἶδη. Τὰ μὲν εἰσαγόμενα εἶναι μέταλλα, οἶνος καὶ πνεύματα, ὑφάσματα, νήματα, ὕαλος, καὶ μεταλλουργήματα· τὰ δὲ ἐξαγόμενα, μετάξιον καὶ μεταξωτὰ χειροτεχνήματα, ἰνδικὸν, ζάχαρον, νίτρον, κτλ. Ἀπὸ τὴν Γαλλίαν λαμβάνει πνεύματα καὶ οἶνον· τὴν ἀποστέλλει δὲ νίτρον καὶ ἰνδικόν. Αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς δίδουν ἀργύριον καὶ χρυσίον ἢ μέταλλα καὶ χειροτεχνήματα ἀντὶ τῶν μεταξωτῶν, τοῦ ἰνδικοῦ, καὶ ἄλλων προϊόντων, τὰ ὁποῖα ἐξ αὐτῆς λαμβάνουν.

Τοὺς κατὰ πρῶτον ἐπισκεπτομένους τὴν Καλκούτταν ἐκπλήττει μεγάλως ἡ πλησμονὴ τῶν γυπῶν, ἰκτίνων, κοράκων, καὶ γεράνων. Οἱ ἄρπαγες οὗτοι καθαρίζουν τὰς ὁδοὺς ἀπὸ τὰς τροφάς, ὅσας οἱ Εὐρωπαῖοι ρίπτουν ἐκεῖ τὸ ἐσπέρας, μὴ δυνάμενοι τίποτε νὰ φυλάττωσι τὴν ἐπαύριον διὰ τοῦ κλίματος τὴν θερμότητα, καὶ διὰ τὴν ἑλλειψιν πενήτων, εἰς τοὺς ὁποίους νὰ τὰς δίδωσι· —καθότι τοὺς ἐντοπίους ἐμποδίζουν αἱ Σρησκευτικαὶ προλήψεις νὰ μετέχωσιν αὐτῶν. Τοὺς ὄρνεις τούτους συμβοηθοῦν πολυάριθμοι ἀλώπεκες, θῶες (τσακάλια), καὶ ἀγριόσκυλοι, ἐξεπύθης ἐμβαίνοντες τὴν νύκτα εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὸ πλεόν δυσάρεστον ἀποτέλεσμα προξενούντες μὲ τοὺς μεμιγμένους ὁλοθυγμούς των.

Εἰς τὰς ἀγορὰς ὑπερπερισσεύουν παντὸς εἶδους κρέατα, ὀψάρια, λαχανικὰ, καὶ ὀπωρικὰ πολυποίκιλα καὶ νοστιμώτατα.

Οἱ Εὐρωπαῖοι κάτοικοι ἐσύστησαν διάφορα φιλολογικὰ, ἐπιστημονικὰ, καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα. Μεταξὺ τούτων διαπρέπει ἡ Ἀσιατικὴ Ἑταιρεία, Σεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰπκέως Γυλιέλμου Ἰώνου τὸ 1784. Τέσσαρα γυμνάσια διατηροῦνται ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, ἐκ τῶν ὁποίων ἓν εἶναι Σανσκριτικόν, ἓν Μωαμεθανικόν, καὶ ἓν Ἀγγλο-Ἰνδικόν· βοηθεῖ προσ-, ἐτι καὶ πολλὰ ἰδιαίτερα καταστήματα ἡ κυβερνήσις, σκοπὸν ἔχοντα τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐντοπίων τέκνων, καὶ τῶν πτωχοτέρων Εὐρωπαίων. Ὑπάρχουν δὲ καὶ τινὰ ἐλεημονητικὰ συστήματα καὶ Σρησκευτικὰ ἑταιρεῖαι.

Ἡ Καλκούττα τιμᾶται μὲ θρόνον Μητροπολίτου, ὅστις λαμβάνει ἐτήσιον σιτηρέσιον 5,000 λίτρας σιτηρίνης.

ΝΟΗΤΙΚΗ ΠΡΩΙΜΟΤΗΣ.

ΔΕΝ μᾶς λανθάνει ὅτι τὰ ἐπόμενα θέλουν φανῆν ἀπίστευτα· μ' ὅλον τοῦτο, τὰ δημοσιεύομεν, λέγοντες ἀπλῶς ὅτι λαμβάνομεν αὐτὰ ἀπὸ περιοδικὸν εὐϋπόληπτον. Ὅτι μὲν ὑπῆρξαν τέχνα πολυμαθέστατα, εἶναι ἀναντίρρητον· ἐπίσης ὁμῶς ἀληθεύει, ὅτι ἡ πρωϊμότης αὕτη τοῦ νοὸς δὲν προμηνύει καλόν· ὡς ἐπιτοπλεῖστον τοιαῦτα τέρατα δὲν μακροημερεύουν.

Ὁ Χριστιανὸς Ἑρρίκος Ἑϊνέκεν (Heineken) ἐγεννήθη εἰς Λουβέκαν, Φεβρουαρίου 6, 1721, καὶ ἀπέθανεν Ἰανουαρίου 27, 1725, δείξας τὰ πλεόν ἐκπληκτικὰ σημεῖα νοερῶν δυνάμεων. Δέκα μηνῶν ἡμπο-